

Agoizko euskararen egoerari buruzko azterlana

Joan den martxoaren 10ean aurkeztu ziren, Aurelio Leon aretoan, iazko ekainetik urrira bitartean Agoitzen egin zen azterketa soziolinguistikoaren emaitzak. Udalak bultzatutako ikerketa izan da, eta SIADECO ikerketa aplikatuko sozietateak egin du. Ikerketa egiteko bi motatako teknikak erabili dira, informazio kualitatiboa jasotzea helburu zutenak eta kuantitatiboa lortzeko bideratutakoak hain zuzen ere. Zehazki, 16 urtetik gorako Agoizko biztanleen artean, telefono bidezko 400 elkarrizketa egin dira, 6 elkarrizketa sakon (euskararen sustapenarekin lotutako pertsonekin), 10 on-line galdetegi (Agoizko kultura- eta gizarte-taldee) eta 4

eztabaida-talde, zenbait profilen arabera osatuak (gurasoak, euskara-ikasleak, irakasleak, gazteak).

Honako hauek izan dira lanaren aztergaiak: hizkuntzaren ezagutza, euskararen ikaskuntza, erabilera eta motibazioa eta euskararekiko jarrerak.

Lehenik, Agoizko biztanleriaren bilakaera eta ezaugarri nagusiak aztertu ditu ikerketak. 20 urteko tartean (2001-2021), % 38 hazi da biztanleria (1.862-2.777). Gaur egun, herriko biztanleen % 68 Nafarroan jaio dira, % 13,8 estatuko beste leku batzuetan eta % 18,5 atzerrian.

Ikerketak ateratzen duen ondorioetako bat euskararen ezagutza-maila da: estimatzen da %25a euskalduna dela (euskara ongi edo oso ongi daki); ezagutza portzentaje hori handiagoa da 16-30 urte bitarteko biztanleen artean (% 45) eta 31-50 urte bitartekoenean (% 37). Ezagutza-mailak familiaren erabileran behar besteko islarik ez duen arren, oraindik ere nahiko urria baita (familien %3 erabiltzen da), aukera handia dago normalizazio-prozesuan jauzi kualitatibo garrantzitsua emateko.

Euskararen kultur transmisioari dagokionez, D ereduaren goranzko joera eten da, migrazio-prozesuek

AYUNTAMIENTO DE AOIZ
AGOIZKO UDALA

Gobierno de Navarra
Nafarroako Gobernua

eraginda, eta, berriz, G ereduko matrikulen kopuruak gora egin du. Helduen euskalduntzeari dagokionez, % 30ek adierazi du noizbait euskara ikasi duela, eta horietatik %63k asko ikasi duela aitortu ere. Gaur egun, biztanleen % 13k euskara ikasteko interesa du.

Oro har, euskarak presentzia eskasa du Agoitzen, duela 20 urte baino handiagoa bada ere, eta pixkanaka gero eta leku gehiago hartzen ari da. Erabilera-espazio berriak behar dira, ezinbestekoak

direlako hizkuntza gehiago menderatzeko. Euskaraz harremanetan jartzeko talde edo jarduera gutxi dagoela uste da.

Agoizko biztanleriak euskararekiko afektibitate handia erakusten du, % 62k hizkuntza propioztat hartzen baitu. Babestu beharreko hizkuntza da, etorkizuna eta duena eta gai soziopolitikoetara ez dagoena. Agoizkoen % 80 euskara sustatzearen alde dago.

Herrikoen % 50ek uste du azken

urteotan euskararen presentzia handitu egin dela, eta % 60rentzat datozen bost urteetan are gehiago haziko da, bultzatuz gero. % 66k uste du euskararen presentzia izan beharko litzatekeenetik hurbilago dagoela udalak antolatutako jardueretan, beste erakunde batzuenetan baino (Kultur taldeena, Nafarroako Gobernuarena, esaterako).

lkerketan jasotako informazio guztia balio handikoa da euskararen normalizazioaren planifikazioa egiteko.

Agoitzek energia berriztagarriko instalazioak sustatzeko ordenantza onetsi du

Agoitz aspalditik ari da Tokiko Agenda 21ean zehaztutako iraunkortasun-helburuetara egokituko den estrategia bat garatzeko politikak eta ekimenak sortzen, bai eta klimaren eta energiaren aldeko alkatetzen ituna betetzen ere.

Hala, uste du autokontsumorako eguzki-energia termikoa eta fotovoltaikoa "energia berriztagarria dela, benetako alternatiba gisa agertzen dena eta

etorkizunerako proiektzioa duena, ingurumen-inpaktu txikia duelako, instalatu ondoren mantentze-kostu handiak ez dituelako, eta berotegi-efektuko gasen emisioak murrizten modu eraginkorrean laguntzen duelako". Konpromiso horren adibide, Udalak eguzki-plakak jarri ditu igerilekuetan eta frontoian beste batzuk jartzeko asmoa du.

Hala ere, iaz, hirigintzako batzordeak antzeman zuen herritarrek autokontsumorako eguzki-plakak

jartzeko egindako eskaerak aztertuta, muga tekniko batzuk zeudela, eta, askotan, muga horiek instalazio mota horiek eragozten edo bideraezin bihurtzen zituztela.

Hori dela eta, korporazioak instalazio hori errazteko ordenantza berri bat sortzeko prozesuari ekin zion. Ordenantza, dagoneko, onartuta dago, eta Udalaren webguneko Informazio Institutuzionala-Gardentasun Atariko Arauak atalean kontsulta daiteke.

Martxoaren 8an, emakumearen eguna dela eta, egindako ekitaldiak

Martxoaren 8an, udaletxearen atarian egindako elkarretartzeak hasiera eman zien Agoizko Udaleko berdintasun eta kultura arloek Emakumeen Nazioarteko Egunaren kariatara antolatutako ekitaldiei. Konmemorazioarekin emakumeek gizartean gizonetik berdintasunean parte hartzeko borroka aldarrikatu nahi da.

Liburutegian egin zen "Covid eta konfinamendua: emakumeek idatzitako kontakizunak" egitasmoaren aurkezpena. Covid garaian Agoizko emakume batzuen bizipenei buruzko tailerraren emaitza partekatzeko topaketa izan zen.

Horrez gain, Uholdeak programak (Kultur Etxean martxoaren 19ra arte Nafarroako bost artista

plastikoren artelanekin osatutako erakusketa-proiektua) lone Atenea artistarekin egindako «Artxibo pertsonalak, memoria kolektiboak» tailerra programatu zuten. Esplorazio eta truke aserako lankidetzaren espazio bat izan zen, arbaso femenino bat oinarri hartuta, memoriaren ehun komun bat eraikitzeko.

Acción Contra la Trata eta Las Poderosasek ere emakumeen eskubideen alde egin zuten Agoitzen, Agoizko Kultur Etxeko entzutegian egin zen topaketa batean. Ekitaldian "We have a dream" dokumental laburra proiektatu zen. Lan handia egin da arteterapian, adierazpen-zaintzan, ahalduntzerako dantzan, autodefentsa feministan eta emakumeen eskubideei

buruzko tailerretan.

Egoera ezberdin, erreal eta dibertigarri bezain zintzoetan murgiltzen da ikuslea, bi emakumeren testigantzen bidez (TDiferentzia).

8 M-KO ADIERAZPENEA. Udaleko osoko bilkurak adierazpen bat onartu zuen Mugimendu Feminista eta gaur hemen egon gaitezen borrokatu duten emakume askoren banakako lana aitortzeko. Adierazpenak adierazten du "genero-egiturazko desberdintasunen gorakada errealitate ukazina dela, emakumeek zaintza-karga gehiena beren gain hartzen jarraitzen baitute, eta argi dagoela joerak prekarizaziora eramaten duela.

Krisi-egoera horri behar bezala erantzunen dioten erantzun integralak lehenbailehen hartzea proposatzen da, eremu eta maila guztietan, ikuspegi globaletik hasi eta tokikora arte, eta alderantziz. Horretarako, erakundeak koordinatu behar dira, eta herritarrek erabaki publikoetan parte hartzeko bideak ireki, batez ere emakume-taldeen eta mugimendu feministak.

Bizitza baldintza duin eta justuetan mantentzearen aldeko apustua egiteko unea da, eta horrek begirada feminista eskatzen du erakundeetatik bultzatzen ditugun politika guztietan.

BERDINTASUNAREN ALDEKO ERAKUSLEIHO LEHIAKETA. Emakumearen Nazioarteko Eguna zela

Udalak Salustiano Latasaren argazki funtseko parte bat eskuratu du

Agoizko Udalak herriko ondarea berreskuratzeko eta kontserbatzeko kementsu jarraitzen du, eta duela hilabete batzuk Salustiano Latasaren argazki-funtsa eskuratzeari ekin zion berriro.

Azken urteetan hainbat saiakera egin dira, guztiak alferrikakoak izan direnak, irudien jabe diren Latasa ahizpekin. Baina oraingoan helburua lortu da. Bada, Agoizko Udal Artxiboko katalogoan egonen da Agoitzek XX. Mendeari buruz

eta, Agoizko Udaleko Berdintasun Arloko Berdintasunerako I. Erakusketak Lehiaketa abiarazi zuen herriko establezimendu guztientzat. Lehenengo edizio honetan, deialdia arrakastatsua izan zen, 18 lokalek parte hartu baitzuten.

Lehiaketa honen helburua berdintasunaren arloan agoizko herriari

duen kronika grafiko onenetako bat izanen du. Oraingoan, Udalak funtsaren zati bat lortu du, Latasak gordetzen zituen paperezko kopiak, alegia. Negatiboak eskuratzeari aurrerago ekitea planteatuko da.

Hori bai, prozesua ez da batere erraza izan. Izan ere, Joseba Corera Kultura zinegotziak gogoratu duenez, Latasa familiaren eskaintza ez da berria, aurreko legealdietakoa baizik. Garai hartan hasi ziren

ikusgarritasuna eta sentsibilizazioa ematea da, baita sormena berdintasunaren ikuspegitik sustatzea ere. Dendetako kanpoko erakusleihoak edo beirateak apaindu nahi ziren, "Martxoak 8: emakumearen Nazioarteko Eguna" gaiarekin. Saria 90 euroko balea izan zen, Agoizko hiru establezimendutan trukatzeko (zozketa bidez aukeratuak). Lehen edizio honetan saritutako establezimendua Deportes Toki Eder izan zen. Erakusleio bat egin zuen, Agoizko frontoia erreproduzitzen zuena, eta non hainbat emakume anonimo pilotan jolasten ari ziren. Aipamen berezia ere egin zitzaion Txoko Nekanerri; bere familiako emakumeei omenaldi bat egin zien, Agoizko iraganera eramaten gintuen argazkien bidez. Zorionak guztioi.

hitz egiten argazkiak lagatzeari buruz (argazki horiekin hiriaren egunerokotasuna dokumentatu zuen "Salus"ek).

Gaur, berriz, esan dezakegu Agoitz ondare aldetik aberatsagoa dela, nahiz eta datozen hilabeteetan egin beharreko lana konplexua den, funtsaren tamaina kontuan hartuta: argazki guztiak eskaneatu, tratatu, ordenatu eta identifikatu, Udal Artxiboa osatzeko eta, horrela, Agoizko Historia aberasteko.

Agoitzek enplegurako deialdi berriak egin ditu

Agoizko Udalak martxoan egin dako azken osoko bilkuran bilan-deialdi onartu zituen. Alde batetik, Agoizko Udalaren zerbitzura lan anitzak egiteko lau langile kontratatuko (6 hilabete) oinarriak onetsi zituen. Lanpostu horiek Nafarroako Enplegu Zerbitzua bitartez eskainiko dira. Bigarren eskaintza, berriz, gizar-

teratze-erregimenean dauden bi pertsona kontratatzea bideratuta dago, interes orokorreko edo sozialeko obra- eta zerbitzu-eginkizunei ekiteko. Kontratua urtebeteko iraupena izanen du.

Lehenengo deialdian aurkezteko epea pasa den apirilaren 1ean amaitu zen, eta laster jak-

nen da nortzuek beteko dituzten lanpostu horiek. Bigarren deialdira aurkezteko epea ekainaren 17an amaituko da. Eskaintza honetako baldintzak betetzen dituzten interesdunek baldintzaren dokumentazio guztia eskuratu ahal izanen dute, eta laster eskuragarri egonen da udalaren webgunean.

Eusko Jaurlaritzak biktima izaera aitortu dio Mikel Zabalzari eta bertsio ofiziala errefusatu du

Mikel Zabalza 1985eko azaroaren 26an eraman zuten Intxaurrendoko kuartelera bizirik, eta 19 egun geroago hilda agertu zen. Gorpua Bidasoa ibaiaren urtean aurkitu zuten, aurretik sakonki miatutako tarte batean, esku-burdinak bizkarrean zituela. Gertaerak eragin zituen protesta-manifestazioek milaka pertsona bildu zituzten. Ordutik, bere familiak bere heriotzaz gain, beste ondorio batzuk ere pairatu ditu, arrazionaltasunarekiko heldulekurik ez duen bertsio ofiziala, prozesu judizial eza, hain zuzen ere. 36 urte igaro ondoren, Jaurlaritzak eskaera onartu eta Mikel Zabalza giza eskubideen urraketaren biktima gisa aitortu izanaren ematen duen lasaitasuna sentitu dute.

Urrats hori uztailaren 28ko 12/2016 Legearen barruan sartzen da. Lege horrek 1978 eta 1999 bitartean izandako polizia-abusuak erreparatzea du helburu, eta Konstituzio Auzitegiaren bermea du. Kasu bakoitza aztertzeke ardura zuen Balorazio Batzordea bildu egin zen ondorio horietarako, eta aldeko irizpena eman zuen. «Zantzu handiak

daude Mikel Zabalza atxilotu zutela eta tortura, zigor eta tratu krudel, anker edo apalesgarriak jasan zituela, heriotza eragin zezaketenak», dio 57 orrialdeko txosten sakonak. Ez berak ez gau hartan bertan atxilotu zituzten pertsonak ez zuten ETArekin zerikusirik. Irizpen horren ondoren, Giza Eskubideen sailburorde José Antonio Rodríguez Ranz-en ebazpen bat etorri zen, biktima gisa aitortu zuena eta bere familiari kalte-ordaina eman ziona.

Aitorpen ofizial horren ondoren, EAEko Gobernuaren eta Nafarroako Gobernuaren ekitaldi

instituzional bat izan zen Orbaizetako familiako baserrian, eta bertan izan ziren Beatriz Artolazabal Eusko Jaurlaritzako Justizia sailburua, Ana Ollo Nafarroako Herritarrekiko Harremanetarako kontseilaria, Juana Balmaseda Balorazio Batzordeko presidentea eta Mikelen senide eta lagunak. Aitorpen hori Nafarroan ere egingen da, biktimen errekonozimendurako batzordea abian jarri ondoren. Orain arte etenda egon da PP, Vox eta Ciudadanosen helegite judizialengatik, eta erabat baztertuak izan dira, baina legea hilabete askotan geldirik izan dute.

“Agoizko istorioak” erakusketa iraunkorra

Kultur Etxean dagoen areto bat, Irigoien kalean sarrera duena eta bere garaian turismo bulegoa izandakoa alegia, izanen da, hemendik aurrera “Agoizko istorioak” erakusketaren ikustokia. Erakusketa ikusgai egon zen, denboraldi batez, Kultur Etxeko Areto Nagusian, harekin gozatu ahal izan genuen bertan, eta, orain, badu beretzako txoko iraunkorra. «El Irati, S.A.» erakusketa iraunkorarekin batera, hiriko kultura, ondare eta historiaren erreferente bilakatu da.

“Agoizko istorioak” erakusketa paregabea da, bai edukiaren berezitasunagatik, izan ere, herriari lotutako argazki eta dokumentu zaharrak jasotzen ditu hainbat paneletan, eta, batez ere, 1929an Agoitz nolakoa zen ikusteko aukera izateagatik, maketa zehatz bati esker.

Erakusketa horretarako sarbidea José Amichis plazakoa izanen da, eta bisita ordutegia eta egutegia, oraingoz, Kultur Etxeko Areto Nagusiak daukan bera izanen da. Erakusketa bat programatzen de-

nean, zabalduko dira “Agoizko Istorioak” erakusketaren ateak ere, eta iraganera bidaiatzeko eskaintza izanen da.

Erakusketa-zentro iraunkor berri honekin, Udalak apustu irmoa egin du gure ondare materiala eta immateriala kontserbatzearen alde. Azken urteotan egindako ekintzek hala erakusten dute. Gainera, dagoeneko lanean ari dira irailean Agoizko istorioak osatzeko, argazkiekin osatutako erakusketa berri batekin, horietako asko argitaratu gabeak.

Agoitz Hiria Narrazio Laburren XV. Lehiaketa antolatu da

Agoizko gazteen artean literatura sorkuntzaren garapena sustatzeko asmoz, Udaleko euskara eta kultura arloek Agoitz Hiria Narrazio Laburren XV. Lehiaketa antolatu dute. Hartan, Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasle guztiak parte har dezakete, baita Agoizko San Migel DBHI eta herri-kanpo ikasketa horiek egiten

ari diren herritarrek ere. Lehiaketan bi modalitate ezarri dira: bata, kontakizun laburrekoa, Lehen Hezkuntzako ikasleei zuzendua, eta, bestea, kontakizun laburrekoa, DBHko 3. eta 4. mailako ikasleei zuzendua. Epaimahaia-aren erabakia datorren maiatzean Kultur Etxean egingen den sari-banaketan jakinaraziko da.

Agoizko Udalak Korrikako kilometro bat erosi du

Korrika euskararen aldeko lasterketak Agoizko Udalaren laguntza ekonomikoa izan zuen aurten ere, eta bertako gobernu taldeak kilometro bat erostea erabaki zuen. Lasterketa oraingoan ez zen hiribildura iritsi, beraz, apirilaren 3an Kasedara joan zen, lekukoa eramane eta euskararen aldeko

errebindikazio-kilometroa egitera. Korrikaren ospakizunarekin batera, martxoaren 19an, larunbata, Euskararen Eguna antolatu zen Hirian. Eguna haurrei zuzendutako ekitaldiekin hasi zen. Agoizko konpartsako erraldoiek kalejira koloretsua egin zuten haur eta gaztetxoekin batera, eta

zirku joko batzuek merkatu plaza okupatu zuten. Ondoren, Kantuz saioan, jende asko animatu zuen euskarazko kantu tradizionalak abestera. Herri bazkari ere antolatu zen, eta, ondoren, dantza eta musikak hartu zuten lekua. Egun osan zehar euskararen aldeko partaidetza handia izen zen.

Euskarabideak euskarazko edukiak dituzten hiru proiektu digital aurkeztu ditu

Euskarabideak euskarazko eduki digital berriak argitaratzeko hiru proiektu garatu ditu. Alde bate-tik, bi podcast dira (bakoitzak 26 kapitulu ditu, 52 audiorekin), Nafarroako euskararen historiari eta bitxikeriei buruzkoak. Bestalde, zazpi bideo egin dira haurrentzat eta familientzat, ondare immateriala euskaraz zabaltzeko, eta, zehazki, haur folklorea, ikus-entzunezko ludikoen bidez.

Euskarazko eduki digitalak ekoizteko proiektu horiek bat datoz Nafarroako Gobernuaren plangintza estrategikoarekin.

Plangintza horren lehentasunen artean digitalizazioa bultzatzea dago, eta, berariaz, euskara gure erkidegoaren kohesio- eta aniztasun-faktore gisa hartzen du.

Audioak Euskarabidearen web-gunean daude eskuragarri, eta bideoak oso plataforma intuitibo eta manipulagarri baten bidez eskaintzen dira <https://www.mattinetakattalin.eus/>

Proiektu berritzaile horiekin batera, Euskarabideak hitzarmena berri du berriro Euskal Wikilarien Elkartearekin, Wikipedia

euskaraz ekimena garatzeko, Wikipedian euskarazko edukien sorkuntza, hedapena eta kontsumoa sustatzeko.

Kultur balantzea

Emakumearen Eguna ospatzeko antolatutako ekitaldiek hartu zuten martxoko kultur programazioaren parterik handiena. Baina, hala eta guztiz ere, hilean zehar gozatu ahal izan genituen ere Udaleko kultura arloak antolatu zituen beste jarduera batzuez ere.

Uholdeak programaren barruan, "Esta cxsá no se habita" erakusketa osatzen zuten beste bi proposamen zeuden. Lehena inguruko arte-eragileen ikusgarritasuna bultzatzea zuten helburu, eta Bedi musika-banda nafarraren pop (beste estilo batzuetako ukitu batzuekin) kontzertua izan zen.

Bigarrena "Artxibo pertsonalak, memoria kolektiboak" izeneko tailerra izan zen, eta horrekin itxi zen Uholdeak-ek Agoitzen eskaini zuen programa zabala. Orain beste herri batzen txanda izanen da.

Kultur etxeko auditoriumak hartu zuen Navarra XXI Nafarroa herri ekimenak egindako "Con las cartas marcadas" dokumentalaren estreinaldia. Filmak Nafarroako egungo estatus politikoaren negoziatioaren nondik norakoak erakusten ditu, eta baita, Franco hil ondoren, Nafarroan ezer ez alda ez zedin, tranpati talde batek

egindako iruzur, trikimailu eta engainuak ere.

"Añoranzas de un Aoiz que fue" da Kiko Lako Itoizek Aurelio Leon aretoan aurkeztu zuen liburuaren izenburua. Argitalpenak agoizko bizitzarekin lotutako kontakizun laburrak berreskuratu eta jasotzen ditu. Liburuak pasarte batzuk ditu, Agoizko zenbait pertsonei eskainitakoa, bere egunekoarekin gaur ezagutzen dugun herria osatzen zerikusia izan dutenak.

Hileko eskaintza ixteko, Musika Eskolako ikasleek kontzertu bat eskaini zuten Kultur Etxean.

Osés-Baztán eta Otxandorena-Otano, erremonte txapelkun

Oses-Baztan agoizkotarrek, Maylin II-Leatxe (Errekakoak) mendean hartu eta, 35-29 irabazi zuten Nafarroako Erremonte Kluben Txapelketa, Labriteko frontoian jokaturako maila handiko finalean.

Txapelketa otsailaren 12an hasi zen, eta bertan parte hartu dute Doneztebeko Erreka K.E-ak, Agoizko Kirol Elkarteak eta Irurritako Laxoa Elkarteak. Final-laurdenetako ligaxka jokatu zen, eta finalerdien ondoren, joan den larunbatean, martxoaren 12an, final handia jokatu zen.

OTXANDORENA-OTANOK IRUÑEKO ALDE ZAHARREKO 8. ERREMONTA TXAPELKETA IRABAZI DUTE. Otxandorenak eta Agoizko Otanok Iruñeko Alde Zaharreko 8. Txapelketa irabazi zuten Labrit pilotalekuan. Bikote gazteak garaipea lortu zuen Uterga-Garces 35 eta 30 talde beteranoen aurka.

Jaialdiko sarrerekin bildutako dirua ADANOrentzat (Nafarroako Haur Minbizidunentzako Laguntza Elkarte) eta SOS Ukraina klusterrarentzat izanen da. Elkarte hori laguntza humanitarioa ematen ari da gerra dela eta. Zorionak guztioi.

